

ע"פ 59265/01/15 - מדינת ישראל נגד רויידה אבו רוקן

בית המשפט המחוזי בחיפה

16 אפריל 2015

ע"פ 59265-01-15 מדינת ישראל נ' אבו רוקן

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

בטינה טאובר

המערערת

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

נגד

המשיבה

רויידה אבו רוקן

ע"י עו"ד אימן פרו

פסק דין

השופט א' אליקים:

מבוא

לפנינו ערעורה של המערערת-מדינת ישראל-על קולת העונש שנגזר על המשיבה ביום 22.12.2014 בבית המשפט השלום בחיפה (להלן- בית המשפט קמא, כבוד סגנית הנשיא השופטת אורית קנטור) שניתן במסגרת ת.פ. 179907-05-13.

על פי עובדות כתב האישום, המשיבה עבדה כעוזרת בית בביתם של המתלוננים וביום 16.9.2011 במהלך עבודתה גנבה מהם, רכוש בשווי של 137,100 ש"ח שכלל תכשיטים וכסף מזומן.

במהלך פרשת ההגנה, ביקשה המשיבה לחזור בה מהכפירה ולהודות בעובדות כתב האישום. בהתאם לכך הורשעה בעבירה של גניבה בידי עובד- עבירה לפי סעיפים 391 ו-383(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), (בכתב האישום כונתה בטעות העבירה "גניבה ממעביד").

בית משפט קמא, בגזר דינו החליט להטיל על המשיבה צו של"ץ בהיקף של 220 שעות, להעמידה למבחן למשך 18 חודשים וחייבה לשלם למתלוננים פיצוי בסכום של 9,000 ש"ח, בנוסף הוארך בשנתיים נוספות מאסר מותנה בן 10 חודשים, שהיה בר הפעלה בתיק שהתברר בפני בית משפט קמא.

ביחד עם הערעור הגישה המערערת בקשה לעכוב ביצוע תחילת עבודות השל"צ, המשיבה נתנה הסכמתה לבקשה, ועכבנו בהתאם את ביצוע עבודות השל"צ.

ההליך בפני בית משפט קמא

במהלך חקירתה הנגדית של המשיבה בפני בית משפט קמא, ולאחר שטענה כי כל מעסיקיה הקודמים היו מרוצים מעבודתה, נחשפה העובדה כי ביום 16.9.2009 הורשעה המשיבה במספר עבירות של גניבה בידי עובד, גם במקרה זה עבדה כעוזרת בית ובמהלך השנים 2000 עד 2005 גנבה ממעבידיה, סכומי כסף ותווי קניה בשווי של כ-90,000 ש"ח. באותו תיק של בית משפט השלום (ת"פ 2561/07), הגיעו הצדדים להסדר טיעון לפיו יוטל על המשיבה עונש של מאסר מותנה ופיצוי למתלוננים בלבד, בית משפט בהליך הראשון אימץ את הסדר הטיעון והטיל על המשיבה עונש של 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום 16.9.2009 שלא תעבור כל עבירה של גניבה או כל עבירה שיש לה יסוד של מרמה. מאסר מותנה זה הוא בר הפעלה בהתחשב בכך שהעבירה בתיק זה בוצעה בחלוף שנתיים.

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעונש הורה בית משפט קמא לשירות המבחן להכין תסקיר לענין העונש. בתסקיר מיום 15.12.2014 המליצה קצינת המבחן להאריך את המאסר המותנה, להטיל על המשיבה צו מבחן וצו של"צ, להערכתה יש לפנות לכיוון טיפולי/שיקומי נוכח הזמן הרב שחלף ממועד ביצוע העבירה, קבלת האחריות והנכונות להשתלב בטיפול.

שירות המבחן-מבלי שנתבקש, הגיש לנו, ביום 19.3.2015 תסקיר משלים ובו חזר על המלצתו, הסביר כי מאז גזר הדין השתלבה המשיבה במפגשים טיפוליים, שנמצאים בשלב ראשוני. הליך טיפולי שיפחית הסיכון להישנות העבירה לצד "תשלום מוחשי" במסגרת של עבודות לשירות הציבור.

תמצית טיעוני הצדדים

ב"כ המערערת בהודעת הערעור ובטיעוניה בפנינו, ביקשה להחמיר בעונשה של המשיבה, להטיל עליה מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריאז ולהפעיל במצטבר את עונש המאסר על תנאי, בנוסף למאסר על תנאי בגין עבירות רכוש לרבות גניבה בידי עובד.

לטענתה, טעה בית משפט קמא בקביעת מתחם עונש הולם בן 6 חודשים שניתן לרצות בעבודות שירות לבין מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים, במקום מתחם של 12-24 חודשי מאסר בפועל. על פי נסיבות העבירה ומדיניות הענישה, לטענתה לא היה מקום לחרוג לקולא מגבולות המתחם ולתמיכה בטענותיה הפנתה לפסקי דין שונים, עפ"ג (חי) 37087-11-09 **סודקוב נגד מדינת ישראל** (18.2.2010), בו אושר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל, ורע"פ 5434/13 **זכאי נגד מדינת ישראל** (28.8.2013), בו הוטל עונש של 9 חודשי מאסר מבלי שערכאת הערעור התערבה.

בנוסף, לטענתה טעה בית משפט קמא בהחלטתו להאריך את המאסר המותנה, למרות שלפי סעיף 56 לחוק העונשין, והפסיקה היה מקום להפעלת המאסר המותנה ובמצטבר.

ב"כ המשיבה בטיעוניו, ביקש שלא להתערב בגזר הדין של בית המשפט קמא, שאימץ את המלצת שירות המבחן והעדיף את האפיק השיקומי, תוך התחשבות בבעיות האישיות, המשפחתיות והחברתיות של המשיבה.

מאסר בפועל יכול להביא לטענתו לתוצאות הרסניות לה ולמשפחתה. בנוסף הסביר את הנסיבות הקשות שהביאו את המשיבה לבצע מעשיה לצד לחצים מצד בעלה ובעיות בריאות.

דין והכרעה

אקדים ואזכיר כי ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים של חריגה קיצונית מרמת הענישה המקובלת במקרים דומים, ע"פ 5369/13 **פלוני נגד מדינת ישראל** (10.2.2015).

לאחר ניתוח טענות הצדדים אני סבור כי מקרה זה נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותנו. בראש ובראשונה בקביעה כי יש במקרה זה להאריך את המאסר המותנה ובנוסף להתערב בעונש המקל בצורה חריגה שהוטל בגין העבירה בה הורשעה המשיבה בתיק זה.

אזכיר כי בפרק יא' לחוק העונשין שמתייחס לפגיעות ברכוש, עשה המחוקק הבחנה בין גניבה שהעונש המירבי הקבוע לצידה הוא 3 שנים לבין גניבה בידי עובד שהעונש המירבי בגין עבירה זו הועמד על 7 שנות מאסר, (ראו סעיף 384 מול סעיף 391 לחוק העונשין).

עוד חשוב להדגיש כי המחוקק קבע כי עבירת גניבה בידי עובד תלויה גם בערכו של נכס המעביד שנגנב שחייב לעלות על 1,000 ש"ח, במקרה זה ניצלה המשיבה את אמונם של מעבידיה, בביתם עבדה במשך שנתיים וגנבה ממגירה במטבח, עשרה תכשיטים שונים בנוסף לכסף מזומן, רכוש בשווי כולל של 137,100 ש"ח. גם אם לא היה מדובר במשיבה בעלת עבר פלילי, היה מקום להחמיר עימה בצורה משמעותית הרבה יותר מהעונש המקל שקבע בית משפט קמא.

זה השלב להזכיר מהותו של מאסר מותנה, מטרתו הינה "הרתעת העבריין משיבה לסורו ולעבירות נוספות, וכן מתן הזדמנות לעבריין לעלות על דרך הישר כשהוא מצוי בפיקוחה של עין צופיה, תחת מיצוי הדין עמו", ע"פ 6420/10 **סלסנר נ' מדינת ישראל** (23.8.2011), "עונש המאסר על תנאי הוא חלק מהעונש שנגזר עליו בהליך קודם. הפעלתו נעשתה בגזר הדין נושא ערעור זה, אולם, נטועה היא בשורשי הרשעתו הקודמת", ע"פ 5974/13 **עודה נגד מדינת ישראל** (16.1.2014).

שנתיים עובר לביצוע העבירה בתיק זה, הורשעה המשיבה בסדרת עבירות של גניבה בידי עובד שבוצעו במהלך 5 שנים בהם עבדה כעוזרת בית וגנבה ממעבידיה סכום של כ-90,000 ש"ח.

לולא היו מגיעים הצדדים באותו מקרה להסדר טיעון שכלל הסכמה שלא יוטל עונש של מאסר בפועל, היתה צפויה המשיבה כבר ביום 16.9.2009 לרצות עונש מאסר בפועל של 10 חודשים או יותר, למרות זאת אימץ בית המשפט בת"פ 2561/07 את הסדר הטיעון והסתפק במאסר מותנה בן 10 חודשים, המשיבה לא הפנימה את החסד שנעשה

עימה.

וצודקת המערערת בטיעוניה, כי המשיבה טענה כבר באותו הליך את אותן טענות של התחשבות במצבה המשפחתי, טענות שהיא טוענת כיום ולמרות זאת היא בחרה לשוב ולמעול באמונם של מעבידיה ולשוב ולגנוב רכוש בסכום משמעותי מאוד, לא למקרה כגון זה נקבע החריג בסעיף 56(א) לחוק העונשין שמתיר הארכת תקופת תנאי "אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות הענין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי", עקרון ההלימה בין חטא לעונש והאינטרס הציבורי מחייבים במקרה זה את הפעלת המאסר המותנה (ולפי הוראת סעיף 58 לחוק העונשין, הפעלה במצטבר).

אפנה בענין זה להחלטתו של כבוד השופט א' שהם:

"אשר לשיקוליו של בית המשפט בבואו לבחון את האפשרות להאריך מאסר על תנאי חלף הפעלתו, יש להדגיש, כי הכלל לענין זה הוא הפעלת המאסר, בהתאם להוראת סעיף 55(א) לחוק העונשין. האפשרות להאריך את תקופת המאסר מהווה חריג, אשר מעוגן בסעיף 56(א) לחוק העונשין, כהוראתו: ...היינו, רק כאשר בית המשפט איננו רואה להשית על הנאשם עונש מאסר, וכאשר הפעלת המאסר המותנה תוביל לתוצאה בלתי צודקת, מוסמך בית המשפט להורות "מטעמים שיירשמו" על הארכת תקופת התנאי ולא על הפעלתו. יפים לענייננו דבריה של השופטת א' פרוקצ'יה, לפיהם: "...עצם אורכו של עונש המאסר על תנאי שהוטל בגין הליך קודם אינו טעם מיוחד להארכתו, במיוחד כאשר הנאשם אינו מראה סימנים אמיתיים של הכרה והפנמה של משמעות התנהגותו הפלילית" (רע"פ 7391/08 **מחאג'נה נ' מדינת ישראל**, בפסקה 20 (14.9.2009)). ... לסיום, לא למותר הוא להזכיר את "הזהירות היתרה הנדרשת מצד מי שתלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה, להימנע מביצוע עבירה פלילית" (רע"פ 3021/14 **ספיר נ' מדינת ישראל** (13.5.2014)), רע"פ 4902/14 **בן צבאן נגד מדינת ישראל** (16.7.2014).

לדעתי, לא היתה הצדקה במקרה זה להארכת התנאי, ולא היה מקום שלא להטיל עונש של מאסר בפועל בגין העבירה של גניבה בידי עובד בתיק זה.

אזכיר כי במקרה זה "נאלצה" המשיבה להודות רק במהלך עדותה, כאשר הבינה כי תחשף גניבתה הקודמת, ועל פי הטיעונים לעונש ונימוקי הערעור (סעיפים 17 ו-17ז), המשיבה לא החזירה למתלוננים את רוב הרכוש שגנבה, בתום הטיעונים לעונש אף ניסתה להמעיט בשווי הרכוש שגנבה (עמוד 24 לפרוטוקול הדיון בפי בית משפט קמא).

ולסיום באשר למדיניות הענישה בעבירה של גניבה בידי עובד אפנה לפסק דינו של כב' השופט י' דנציגר, (גם שם דובר בעובדת שגנבה כספים ממעבידה):

"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שיש ליתן משקל רב לשיקול ההרתעת, תוך מתן משקל מופחת לנסיבות אישיות, במסגרת שיקולי הענישה בעבירות "כלכליות" אשר מבוצעות עבור כסף וכסף ואשר כוללות שליחת יד לכספי המעביד או לכספי הציבור, על מנת ליידע עבריינים פוטנציאליים כי "הסיכון גובר על הסיכוי",
ע"פ 3587/12 **דדון נגד מדינת ישראל** (20.3.2013).

סיכום

לאור האמור לעיל, ובהתחשב כי ערכאת הערעור לא ממצה את הדין, אני מציע לחברי להטיל על המשיבה עונש של 6 חודשי מאסר בפועל ולהפעיל במצטבר את עונש המאסר המותנה של 10 חודשים שניתן בת"פ 2561/07 של בית המשפט השלום בחיפה, כך שבסה"כ תרצה המשיבה עונש של 16 חודשי מאסר.

בנוסף לעונש של 6 חודשי מאסר על תנאי, המשיבה לא תשא את עונש המאסר על תנאי אלא אם תעבור תוך שלוש שנים עבירה נגד הרכוש לרבות עבירה של גניבה בידי עובד ותורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.

בנסיבות אלו, אמליץ להורות על ביטול צו המבחן וצו השל"צ.

החיוב בפיצוי המתלוננים יישאר ללא שינוי.

**אברהם אליקים,
שופט**

השופט ר' שפירא, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכים.

בפנינו נטען כי המשיבה נקלעה לביצוע עבירות על רקע של מציאות משפחתית עגומה. עם כל הצער בנוגע לנסיבות אלו או אחרות, אין בהן כדי להצדיק ביצוע עבירות, ובעיקר חזרה על ביצוע עבירות כאשר תלוי ועומד מעל ראשה של המשיבה מאסר מותנה שהוטל בגין ביצוע אותן עבירות ממש.

על בית המשפט החובה הראשונית להגן על נפגעי העבירה, אלו שנפגעו בפועל ואלו העלולים להיפגע. משהובהר כי עונש מותנה אינו מספק את ההרתעה הנדרשת וציבור הנפגעים הולך וגדל, אין מנוס אלא להעלות בדרגה את אמצעי הענישה באופן שיגן על הציבור, ואולי גם ירתיע יותר לעתיד.

אשר על כן אני מצטרף לתוצאה אליה הגיע חברי, שגם היא אינה ממצה את הדין עם המשיבה.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

השופטת ב' טאובר:

אני מסכימה.

בטינה טאובר, שופטת

הוחלט פה אחד לקבל את הערעור ולהטיל על המשיבה עונש של 6 חודשי מאסר בפועל ולהפעיל במצטבר את עונש המאסר המותנה של 10 חודשים שניתן בת"פ 2561/07 של בית המשפט השלום בחיפה, כך שבסה"כ תרצה המשיבה עונש של 16 חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרה, ככל שנעצרה במסגרת ההליכים בבית משפט קמא.

בנוסף לעונש המאסר בפועל ייגזר על המשיבה עונש של 6 חודשי מאסר על תנאי. המשיבה לא תשא את עונש המאסר המותנה אלא אם תעבור תוך שלוש שנים עבירה נגד הרכוש לרבות עבירה של גניבה בידי עובד ותורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.

אנו מורים על ביטול צו המבחן וצו השל"צ.

החיוב בפיצוי המתלוננים יישאר ללא שינוי.

המשיבה תתיצב למאסרה בבית סוהר נווה תרצה ביום 3.5.2015 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותה תעודת זהות או דרכון. על המשיבה לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ז ניסן תשע"ה,
16 אפריל 2015, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]

אברהם אליקים,
שופט

בטינה טאובר, שופטת